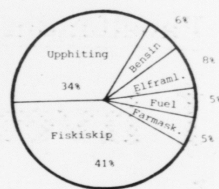

Meiri enn 90% av orkunýtsluni stava frá innfluttari olju

Oljunýtslan 1977

Væl meiri enn 90% av allari orkunýtslu føroyinga stavar frá innfluttari olju. Hetta visur ein kanning, sum næmingar við Støðis-útbúgvingina hava gjørt. Kanningin er nú kunn-gjörd í nýggju orkubókini.

I innganginum siga næmingarnir, at tað ikki altíð er lætt at finna álitandi tilfar og ikki samsvara ymskar keldur altíð líka væl, tí kann okkurt vera komið skeivt fyri, men í høvuðsheitum man gongdin vera so, sum hon er lýst í viðgerðini av kanningarúrslitunum.

Viðgerðin er býtt í triggjar partar. Fyrst er eitt yvirflýtt innflutningin av teimum ymsu fossilu orkusløgum, aftaná tað kemur eitt yvirflýtt yvir ta orku, sum verður framleidd í Føroyum t.v.s. kol og el, og at enda er eitt stutt yvirflýtt yvir orkunýtslunum, orkuframleiðslu og orkunýtslu undir einum.

Vaksandi orkunýtsla

Í høvuðsheitum visur úrslitið av kanningini hetta:

Orkunýtsla Føroya er støðugt vaksandi. Í 1977 var oljunýtslan umleið 175.000 tons, tá tað sum fiski- og farmaskip keyptu uttanlands er iroknað. Samlaði innflutningurin av øðrum orkukeldum (gass og kol) eru saman við kolagrevstrinum í Føroyum minni enn 1% av hesum. Tann elorka, sum var framleidd úr vatni svaraði til orkunøgdina í umleið 4000 tonsnum av olju, men skuldi sama elorka verið framleidd úr

I hesum døgum er nýggj bók útkomin á føroyskum. Hetta er bókini »Orka«, sum er uppá góðar 300 síður. Innihaldið eru 15 fyrlistar, ið vórðu hildnir á orkuráðstevnu í fjórheyst. Harumframt er eitt yvirflýtt yvir orkunýtsluna í Føroyum, sum næmingar á Støðisútbúgvingini hava gjørt.

I fororðinum stendur m.a., at bókini verður útgivin við tí í huga, at eisini á hugaðir arbeiðsbólkar, t.d. H.F., studenta-, lærara, kvoldskúlarnæmingar o.a. á henda hátt kunna fáa lýst orkustøðuna í Føroyum, og hvørjir møguleikar eru á hesum øki.

I bókini er eisini eitt uppskot um framtíðar orkupolitikkin í Føroyum. Um hetta uppskotið, ið er sent landsstýri og lögtingi stendur m.a.: — Vit vóna, at uppskotið verður grundarlagið fyri skjótari politiskari avgerð um, hvørja leið gangast skal og hvørji tiltøk skulu setast í verk, so at vit verða væl fyrireikað at mæta framtíðar heimsfevnandi orkutrupulleikum, og so at samfelagsmenningin kann halda áfram.

Tað er annars idnaðarfelagið og idnaðarstovan, ið geva bókina út. Lagt til rættis hevur Eyðfinn Egholm, verkfrøðingur. Einars Offset hevur staðið fyri prentingini. Bókini kostar 135 kr.

olju, hevði tað kravt eini 10.000 tons vegna lága effektivitetin. Líka mikið hvussu vit rokna, koma sostatt væl meiri enn 90% av allari orkunýtslu okkara frá olju.

Býtið av orkunýtslu uppá ymsar nýttarar er vegna væntandi hagtel torført at gera upp. Vit hava áður í hesum riti vist býtið í el-

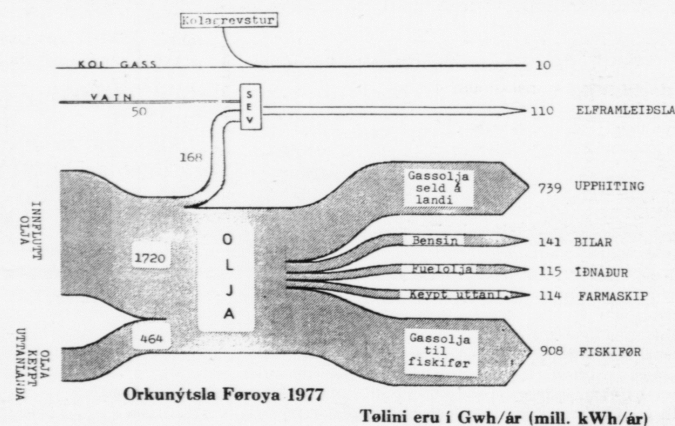
nýtsluni, og av solumynstrinum fyri olju ber til at gera sær eina hóm-ing av býtinum her.

Roknað verður t.d. við, at tað mesta av gassolju/ dieselolju, ið verður selt í smásølu á landi fer til upphiting, tað mesta bensinið til bilar, fueloljan til idnað o.s.fr. Við tilikum metingum fáa vit procent-

visa býtið av samlaðu orkunýtsluni (innflutt + keypt uttanlands) at vera sum myndin her visur fyri 1977.

Oljusløgini

Hvat skilja vit so við gassolju, dieselolju, fuelolju, turbofuelolju osfr. Gassolja og dieselolja

Orkunýtsla Føroya 1977

Tølini eru í Gwh/ár (mill. kWh/ár)

Tøl fyri innfluttari olju eru sett í hesa talvu, sum visir innflutningin í tonsnum fyri árinu 1963-1976:

Ár	Bensin	Petro-leum	Gass-olja	Diesel-olja	Fuel-olja	fuelolja			tils.
						løtt-	tung-	turbo-	
63	2050	1972	17098	4131	11649 2)				36900
64	2712	3364	22265	5753	10237 2)				44331
65	2721	2944	30331	4895	8076 2)				48967
66	3188	3034	35016	6313	7781 2)				55332
67	3823	3269	36027	5849	9049 3)				58027
68	4429	2925	42951	7455	9907 3)				67667
69	5021	3162	46910	10126	6264 3)				71483
70	5031	2851	51528	10527	9979 3)				79916
71	5742	1840	62383	3881	10451 3)				84297
72	6788	2114	65805	4719	8881 3)				88307
73	7329	2218	84880	5246		7634	6822	285	114414
74	8198	1385	80370 1)			3799	6831	1121	101704
75	8666	1414	93386 1)			1296	10392	581	115735
76	10161	1194	96285 1)				16602	560	124802
77	10934	1500 4)	101336				22588	700 4)	137058

1) gassolja + dieselolja

2) løtt + tung fuelolja

3) løtt + tung + turbo fuelolja

4) tølini fyri 1977 eru nakað rundaði

Upp í talvuna er ikki roknað tann olja, sum føroysk fiski- og farmaskip hava bunkrað uttanlands og heldur ikki tað, sum flogfør, ið flúgva uppá Føroyar, hava keypt uttanlands. Tøl fyri hesum eru ring at fáa, men fyri 1977 hava vit fingið nokur tøl, ið verða mett at vera hampuliga álitandi, tey eru sett í talvuna ovast á næstu síðu

nakrir fáir trolarar av tí gamla slagnum, sum nýttu hesa olju.

Meginparturin av tí innflutta turbo fueloljuni hevur verið nýttur av útlandskum flogførum. Tí koma hesar nøgdur ikki at hava nakran serligan týðning fyri tann føroyska innflutningin. Men annars kann sigast, at eftir tí, sum er hent innan flúgv-ingina tað seinasta árið, bæði viðv. fiskimarks-verju og møguligari inn-anoyggaflúgv-ing, kemur hetta ivaleyst at verða øðrvísi tey komandi árin.

Gass og kol

Kanningin viðger eisini gass- og kolinnflutning. Meðan nýtslan av koli er minkað ógvuliga nógv hesi síðstu árin, og meðan oljunýtslan er vaksin nógv meira, má gass-nýtslan í síni heild sigast at hava verið meira stabil. Annars hava føroyingar, samanborið við londini uttan um okkum, ongan-tíð nýtt nógv gas. Í 1967 innfluttu vit 323 tons av gassi. Í 1976 vórðu inn-flutt 308 tons. Meginparturin av gassinum kemur úr Danmark og Hollandi. Kolinnflutningurin er minkaður niður í nærum einki. Í 1967 innfluttu vit næstan 3000 tons av koli. Í 1973 vórðu bert 63 tons av koli innflutt. Meginparturin av innflutta kol-inum kemur úr Englandi.

El-framleiðslan

Siðani er tað elfram-leiðslan í Føroyum. Tað var aftaná aldarmótíð, at tankin kom fram um at fáa el-streym til tær størri bygdirnar.

Men tá í tíðini vóru termisk kraftverk dyr at byggja og driva, so tað var sjálvsagt, at menn

fóru at hugsa um at fram-leiða streym úr vatnmegi.

I 1919 setti lögtingið nevnd at kanna møguleik-arnar fyri el-framleiðslu, og eitt beinleiðis úrslit av hesum var vatnkraftverk-ið í Botni suðuri í Vági, sum byrjaði framleiðslu av streymi 18. juli 1921. At byrja við vóru tvær turbinur upp á 400 H.K. hvør settar til, og í 1928 var verkið útbýgt við ein-ari turbinu av somu stødd. Nevnt kann, at hetta var fyrsta el-kraft-verk í Føroyum.

Siðani hevur úbygg-ingin av el-kraftverkem hildið fram bæði við vatn-kraft- og dieselverkem, t.d. var eitt vatnkraftverk sett í gongd á Strond (norðanfyrir Klaksvík) í 1931. Hetta verk hevði eina turbinu upp á 750 H.K.

Men hesi seinnu árin hevur tað verið el-felagið SEV, sum hevur framleitt so at siga alla el-megi, ið framleidd er í Føroyum. Tað skal tó ikki skiljast soleiðis, at hesi áður-nevndu verk eru niður-løgd; viðkomandi komm-unur gjørdust limir í SEV og vóru tá verkinu yvir-tikin av SEV.

El-felagið S.E.V.

SEV varð stovnað 1. okt. 1946 av øllum kommunum á Streymoy, Eysturoy og Vágoy. Fyrsta vatnkraft-verkið (Fossá-verkið í Vestmanna við eini turbinu upp á 3000 H.K.) varð sett í gongd í des-ember mánað 1953, og fingi tað 50% av limakommun-unum streym.

Útbyggingin av SEV helt siðan fram soleiðis, at í 1962 fekk tann seinasta av teimum upprunaligu

Framhald á síðu 3

Árstal	Samlað el-framleiðsla	Av hesum vatnmegi	Fræm. við motorum	Sela av streymi
1960-61	24.00	20.94	3.06	20.50
1961-62				
1962-63				
1963-64	38.98	36.57	2.41	34.07
1964-65	44.93	41.27	3.66	39.25
1965-66	50.13	43.20	6.93	42.35
1966-67	55.09	47.56	7.53	47.39
1967-68	58.82	54.43	4.39	50.36
1968-69	62.25	42.07	20.18	54.99
1969-70	66.68	47.10	19.58	57.45
1970-71	71.41	55.93	15.48	63.52
1971-72	77.28	53.06	24.22	68.78
1972-73	83.44	55.45	27.99	73.08
1973-74	89.55	55.60	33.95	78.55
1974-75	95.60	52.42	43.18	84.83
1975-76	106.15	46.68	59.47	91.30

Talva 1. Öl framleiðslutølini eru í milj. kwh.

Talvan visir samlaða framleiðslu, tað, ið er framleitt úr vatnmegi og tað, sum er framleitt við dieselmotorum.